

GRANSÄMJA och GRANNSÄMJA

Ett julaftonsbestyr

Min gode vän Oskar på Höjden kom hem till mig en kväll på höstkanten, och vi satt och småpratade en stund om gamla tider. Eftersom det inte var så långt kvar till jul, så var det naturligt att vi kom att prata om julen, och som vanligt var det Oskar som hade mest att berätta.

- Som du vet, sa han, så bodde vi som barn alldeles i kanten av storskogen. Jag följde med pappa väldigt ofta när han ville gå ut på sina skogspromenader. Han älskade skogen och tomtarna och vittrorna och alla andra små knytt som bor där. Det jag som bäst kommer ihåg är, att när pappa stannade upp en stund började han alltid prata med dem.

Han mumlade så naturligt med dem som om han pratade med sig själv. Rätt som det var tystnade han och lyssnade, och då kunde han säga:

- Jaså, ni säger det. Jaha, jag förstår.

- Jag tror alldeles säkert att han hörde dem. Det finns mycket under buskarna som vi vanliga inte begriper, men pappa han begrep sig på såna där saker han.

Jag har i gott minne en julafton då jag var tio år, sa Oskar. Jag och pappa skulle gå till våra svamp- och bärställen i skogen för att söka rätt på julgranen som pappa märkte ut under bärplockningen.

Blev du förvånad över att det var just dit vi skulle mitt i vintern?

- Jo kanske, men ändå inte, jag vet ju en hel del om era äventyr vid det här laget.

- Det var så, förstår du, att när vi plockade bär på hösten, då brukade pappa alltid hålla ögonen på en lämplig gran som vi skulle ta hem som julgran när den dagen kom. Han var alltid så förutseende och planerande min pappa. Han brukade alltid ha med sig ett rött snöre i fickan när vi gick ut i bärskogen på hösten. Snöret knöt han fast som markering på en kvist om han hittade en passande julgran.

Julen det här året var det ovanligt lite snö i skogen, men pappa hittade ändå inte igen den markerade granen.

Markeringen var som bortblåst. Men han fick syn på två andra granar som stod tätt nära intill varandra och tyckte att en av dem skulle få duga som julgran. När pappa lyfte yxan och skulle göra första hugget, tyckte han, och även jag den gången, att vi hörde ett underligt ljud från buskaget där granarna stod. Pappa avbröt hugget i luften, och sa:

- Jaså, på det viset, säger ni det, säger ni det.

- Vad säger dom, pappa, frågade jag, nyfiken som jag var. Jag tyckte ju själv att jag hört ett ovanligt ljud den här gången, men jag begrep ju ingenting.

- Jo, dom säger: Låt bli oss! Du får inte hugga ner oss, låt oss stå kvar, för vi är kära i varann. Nu vill vi vara i fred och stå här och barra lite med varann. Det är också vår julafton idag. Snälla, snälla, lämna oss ifred! Pappa bugade sej artigt för dem, för han var sån min pappa, och sen gjorde han honnör som en general innan vi beredde oss på att gå vidare utan gran. Vi hann bara gå några steg då vi plötsligt hörde ett annat ljud inifrån skogen.

Det ljudet var tydligare och kom allt närmare oss.

Då blev jag rädd, för nu var det skogsägaren själv som kom luf-

sande. Han flåsade som en björn på flykt, och han såg ut som en björn, då han kom fram mellan trädstammarna med krimmermössa på huvudet, och istappar i morrhåren på överläppen.

Pappa blev inte rädd, sa Oskar, för det blev pappa aldrig, men han blev arg. Den här bonden var den ende i byn som pappa inte kunde fördra, och du vet säkert vem det var. Jag behöver inte nämna hans namn. Pappa förlorade behärsksningen den gången och blev hiskeligt arg, för han begrep att bonden tagit vägen genom skogen i ett olaga ärende. Det var ingen byhemlighet, som du vet, att han, trots han hade en rekordlig hustru och många barn, ändå drog runt socknen som en avelsbock och strödde sin spillsäd både här och där. När han kom alldeles inpå oss, fäktade han med armarna som en väderkvarn och skrek i högan sky:

- Vad i hela friden gör du och pojken här på mitt skogsskifte mitt på blanka julafton? Jag ser att du har yxan med dig och

tänker stjäla en av mina bästa unggranar som står på tillväxt! Han försökte hoppa på pappa, som tog ett hastigt steg åt sidan och klarade sig. Jag såg att pappa försökte få tillbaka lite självbehärsksning och svarade så lugnt han kunde:

- Vi gör ingenting av större vikt och värde som kan intressera dig, men om du nödvändigtvis vill veta det, så ska vi bara se efter om det kan bli ett bra svampställe här till våren.

- Jag beundrade min pappa för mycket, men jag mins att jag tänkte:

Hur kan du svara så idiotiskt, du som alltid är så noga med vad du säger. Prata om svampställen under snön mitt i vintern!

- Å det tror du att jag går på, röt bonden i falsett, för nu hade han tappat rösten i rena ilskan, och avslöjade så korttänkt han var då han sa:

- Ska du plocka svamp, behöver du ingen yxa. Jag begriper nog, att du är ute för att stjäla en av mina finaste granar på tillväxt i min skog.

Pappa höll sej än så länge ganska lugn och svarade:

- Det vet väl du ingenting om. Du kan inte hitta en enda avhuggen gran i skogen som du kan kalla din.

- Kanske inte än, men du *TÄNKER* ta en, och därför ska jag ta redskapet ifrån dig.

Du skulle ha sett så arg pappa blev då, sa Oskar.

- Ja, försök du bara, sa pappa, och tog ett steg närmare honom, då ska du få veta vem du stungit haver.

Nu blev jag så dörädd, sa Oskar, att jag tog skydd bakom närmaste granstam. Jag visste ju, att när pappa blev så där ursinnig, då var han inte att leka med. I samma ögonblick hoppade pappa fram och slog krokben på honom, så han föll raklång baklänges ner i snön. Han satte sej gränsle över honom och tryckte ner honom djupare.

- Nu ska du få höra vad jag och alla i byn vet om dig, sa pappa, då karlstackaren försökte spara sej loss. Det är inte för att du är rädd om dina julgranar

som du kommer skenande genom skogen och gapar och skriker, utan det är för att du är rädd om älskogen hos Lina i Krok-liden. Jag begriper nog, att du är på väg dit nu, sa pappa, för du har räknat med att stjäla dig en herdestund hos henne nu på julafton. Så synd att vi kom i vägen för dig.

- Det där vet du inte ett dyft om, släpp mig, skrek han.

- Den här gången hann du inte dit, svarar pappa, men jag vet dina avsikter, och därför ska jag ta redskapet ifrån dig, och det på rödaste momangen. Pappa drog morakniven ur slidan, sa Oskar, den där stora med rött skaft, du vet, den som han alltid hade hängande i bältet.

Med kniven i högsta hugg, började pappa slita och dra i hans vadmalsbyxor, och kar´n vrålade och skrek så det ekade

mellan bergen, och du milde
Antonius så rädd jag blev.

Sluta, sluta för Guds skull! Har
du blivit tokig, karl? Du ska få
behålla yxan, skrek han, du får
ta så många julgranar du vill
från min skog, bara du släpper
mig, och låter mig gå hem.

- Ja, du ska få behålla redska-
pet, sa pappa, på villkor att du
går raka vägen hem nu och i
fortsättningen håller dig på
ditt eget hemmarevir, och
slutar ränna socknen runt som
en marskatt.

- Jag lovar, om det nu är något
som du och andra har något att
göra med.

Pappa stack tillbaka kniven i
slidan, och hjälpte upp bonden
på fötter. Sen gick vi åt var
sitt håll genom skogen.

Strax efteråt hittade vi granen
med det röda snöret på, så vi
blev inte utan julgran det året
heller. Vi fick efter mötet med
bonden en underbar julefrid
även det året.